

www.belyje
ISMET CIBAJ

Kambanat fe mésnádés

ROMAN

Ismet Cibaj

LIBRERIJA NATIONALE

ZAGREB ANHANG

Kambanat e mesnatës

roman

SHTËPIA BOTUESE
«NAIM FRASHËRI»

Redakteur

NATASHA DULAKU

lsmet Cibal

Kampusnast
e messnastës

lompa

БИБЛІОГРАФІЯ
ВІДКРИТИХ
ІНІЦІАТИВ

urte e shkallët me qëndroj e kambanores. —
Kambanari u var pas litarit të trashë.
Dom Kela bëri kryqin.

Mesnatë:
— Fillo! — urdhëroi dom Kela duke
zgjatur kokën nga shkallët e kambanores.
Dang... Dung. Dang... Dung.
— Mjaft! — urdhëroi dom Kela.
Kambanari u var pas litarit të trashë.
Dom Kela bëri kryqin.

— Amen! — tha kambanari dhe ndoqi
hapat e priftit, që doli jo si zakonisht nga
porta me kangjella, por nga deriçka e pas-
me.. Gjithnjë pas mesnatës... Dhe gjithnjë
katër herë, — tha kambanari me vete...
Dang... Dung... Dang... Pastaj: Mjaft! Ç'du-
het të jetë kjo? Qoftë lëvdue Krishti! —
përsëriti dhe lidhi litarin e trashë pas gan-
xhës metalike.

Prifti mori kthesën. Edhe një kthesë tje-

tër.. Edhe një tjetër. Ja shtëpia me portë hekuri... Sa keq që nuk mora diçka për zemrën... Qoftë dhe tri pika valerian... Pastaj trokiti në portë.

N.N. zgjati kokën dhe pa fundin e rruges. Iu duk një fund i mistershëm... Një fshesar mblidhët mbeturinat e ditës: copa letrash, gjethë vjeshte, mbeturina ambala-zhi, rrëke balte që rridhnin nga periferia!... Iu bë se dikush e ndiqte nga prapa me hap të lehtë, sikur gatitej të fillonte garën në një pistë vrapi. La kthesën dhe eci drejt. Pastaj një kthesë tjetër... Kthesë pas kthe-se. Zemra i rrihte si e çakorduar. Gjoksi i hidhej përpjetë, ndjeu dhimbje në bark, gulç dhe marrje fryme. Trokiti në portë.

Shandanët e mëdhenj i kujtuan se taverna ndodhej një kat më poshtë. Pa dhë-në asnje shenje hutimi përshkoi korridorin në të djathtë, u fut në kafe, zbriti shkallët e ngushta, shtyu derën me xham opak dhe, pasi kundroi sallën anekënd, u ul diku nga fundi, larg të tjerëve.

Kamerieri ndoqi me sy çdo lëvizje të këtij klienti që vinte për herë të parë në tavernën e «Dajtit» pa i shpëtuar eleganca dhe trupi i drejtë i tij. Duke rregulluar peçtën e bardhë mbi dorën e majtë dhe duke

numëruar hapat, po mendonte se në ç'gjuhë duhej të kërkonte dëshirën e tij... I porsaardhuri ua nguli syrin flokëve të lëpirë, mustaqeve dhe papionit të kamerierit që kishin të njëjtën ngjyrë, të zezë. Ashtu bëri edhe kamerieri. I buzëqeshi dhe përkuli trupin. Pastaj e pyeti:

— What do you prefer, sër?!

— Krishtin! — tha ai pa ia ndarë sytë kamerierit që gati s'bërtiti nga kjo e papritur. — Dua të ha Krishtin pra! — qeshi klienti që tashti po vërtiste nëpër duar mënynë.

— Nuk ju prisnim kaq shpejt, sër... — ia ktheu përgjigjen kamerieri me një anglishte të gjysmuar.

— Krishti ka lindur në kashtë!...

— Ai kurrë s'ka dhënë urdhëritë ndahen tokat, — u përgjigj kamerieri.

— Okej!

Kamerieri mori porosinë. Pasi u darkua më nge, klienti ngjiti shkallët, hyri në kafe, përshkoi hollin, duke shkelur në tapetin e butë, pastaj zbriti shkallët dhe hipi në xhipsin e tij. Kaloi bulevardin dhe u ndal në Rrugën e Dibrës. Makinën e la në një cep të errët, kurse vetë u fut në një rrugicë. U fsheh në një kthesë... Dredhoi dhe pastaj trokiti në portë. Ky ishte mister S. që kishte veshë, hundë, gojë dhe vetëm një sy... Kishte dhe një sy të dytë, nën një copë mballomë prej meshini... Edhe ai bëri kryqin dhe lëvdoi Jesuin si i krishterë i mirë që ishte.

1) (anglisht) — Çfarë do të dëshironit, zotëri?

Në një shtëpi në qendër të kryeqytetit
gruaja trashaluqe, që vuante nga shëndeti i
tepërt dhe astma, i ledhatoi ballin të sho-
qit.

— A?... Çfarë? — pyeti deputeti që
mezi hapi sytë e skleposur.

— Kambana!

— Dangu?

— Të të kisha bërë një kafe. Pika mua!

— S'ka kohë... Galoshet.

— Sade e do?

— Bëje si të duash!.. O perëndi!...

-Në dyqanin e reklamave Ahmet Bregu
përgjonte pas grilave të copëtuara... Për-
gjonte dangun... Dung... Dang...

Shtëpia nr. 13, me papafingo e portë
hekuri, kishte korridor të ngushtë. Shkallë
të errëta. Karriget e poltronat e vjetra që
prisnin njerëz ishin vendosur larg njëra-
-tjetrës në cepat e bodrumit.

Zego Korbi, pasi dëgjoi tingullin meta-
lik të kambanës, zbriti shkallët, hapi portën
dhe priti hapa... Trokitje... Dhe ata me in-
tervale, tërë frikë, të ftohtë si akulli, hynë
njëri pas tjetrit. Njerëz që shtrëngonin duart
në parmakët prej druri. Që mbanin syze
të errëta. Bereta të vjetra. Mustaqe të zbar-
dhura. Njerëz të ngrirë. Si kufoma. Si vde-

kja. I kishte ftuar dangu... Ata zunë vend larg e larg që të mos e shihnin njëri-tjetrin, që mundësishët të mos njihnin njëri-tjetrin... As priftin, as zotin N.N... A.B., mister S..., zonjën A.

— All of you?¹⁾ — pyeti njeriu që kishte mballomë në sy e dukej sikur zbreste nga hëna (ndoshta vinte edhe nga stepat). Ngjyra e zezë e ftyrës të krijonte përshtypjen se kishte udhëtar përmes Saharasë.

Dikush përktheu dhe pastaj, po në gjuhën që fliste i huaji me theks hundor e duke i përtypur fjalët, iu përgjigj:

— Yes! All of us.¹⁾

Pastaj fjala e tij tingëlloi si kambanë. U përzien në të Shtetet e Bashkuara, Inglitera dhe më pas ca emra të frikshëm:

— Maliq Bushati!

Përkthyesi kësaj here heshti.

— Lef Nosi.

Përsëri përkthyesi që e ndjeu veten ngushtë, lëvizi në karrige.

— Patër Anton Arapi!

Dikush iu lut zotit.

— Ç'do të thotë kjo? — pyeti me zë të ulët një tjetër.

1) (anglisht) — Të gjithë?

2) (anglisht) — Po, të gjithë!

«Apeli i të vdekurve... Pusho!»

— Shefqet Beja!

Pas zërit hundor të njeriut që s'dihet nga ç'planet kishte zbritur, u bë heshtje varri. Akullnajë kontinentale.

— Të vdekurit presin!... Presim edhe ne aleatët... — u përzje zëri i përkthyesit me tingujt hundore të «oratorit».

— Çfarë? — pyeti përsëri njëri me zë të ulët.

— Zbarkimin!... Zbarkimin pra! Hapi veshët!

— Për mbledhjen e dytë do t'ju lajmërojmë. Ditën. Vendin. Orën, — tha i huaj në gjuhën e tij, ndërsa përkthyesi akoma vazhdonte të hante zanoret hundore.

— Ditën e...? — vazhdoi pyetjen ai që kishte bërë si hinkë llapën e veshit.

— Ku?

— Po ora allaturka apo allafrënga?

Ishin orët e mesnatës të datës 11 nëntor 1946. Bënte ftohtë. Binte shi.

KAPITULLI I

1

Në fillim u dëgjua bilbili i policit të trafikut, Pastaj ulërima e një femre që u duk se erdhi nga dritarja e shtëpisë dykatëshe me papafingo. Një burrë doli midis rrugës dhe ngriti dorën lart. Shoferi frenoi. Rrotat e makinës, që u ferkuan mbi asfaltin e lagur, lanë pas dy njolla të zgjatura të zëza.

I plagosuri kishte rënë përmbyss. Mbi të binte shi i situr,

— Spatalin! Lajmëro spatalin!

— Gjeni një rrobë ta mbulojmë,

— Mua më zë gjaku!

— Bu-bu!

— O perëndi!

— Lëre allahun në punën e tij, nëno!

— Për kokë të djalit...

— Vraponi... Një copë rrobë ta mbulojmë.